

Výroční zpráva
o činnosti Ministerstva spravedlnosti na
úseku ochrany oznamovatelů v roce 2025

Obsah

Úvod.....	3
1. Činnost Ministerstva spravedlnosti na úseku ochrany oznamovatelů v roce 2025.....	6
1.1. Externí oznamovací systém.....	6
Kde oznamovatelé působí a kde mělo dojít k oznamovaným protiprávním jednáním?	11
Co se s oznámeními dělo po vyhodnocení ze strany MSp?	12
Odvetná opatření	14
1.2. Činnost Ministerstva spravedlnosti v agendě přestupků	16
1.3. Metodická a jiná odborná činnost Ministerstva spravedlnosti.....	19
Webové stránky oznamovatel.justice.cz.	19
Metodické aktivity	20
Mezinárodní spolupráce.....	21
1.4. Dotazníkové šetření týkající se provozování vnitřního oznamovacího systému podle zákona o ochraně oznamovatelů.....	22
2. Výhled aktivit Ministerstva spravedlnosti na úseku ochrany oznamovatelů v roce 2026..	23
3. Rozhodovací praxe a další užitečné informace.....	24
3.1. Judikatura vrcholných evropských soudů (Evropský soud pro lidská práva a Soudní dvůr EU)	24
3.2. Judikatura soudů ČR.....	28
3.3. Nejčastější mýty a omyly ve veřejném prostoru.....	31

Úvod

Zákon č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů (dále také jen „ZOO“), a související změnový zákon, které vstoupily v účinnost dne 1. srpna 2023, transponují do českého právního řádu Směrnici Evropského parlamentu a Rady EU 2019/1937 ze dne 23. října 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie (dále jen „Směrnice“). ZOO byl s účinností ke dni 15. 2. 2025 novelizován zákonem č. 32/2025 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s implementací předpisů Evropské unie v oblasti digitalizace finančního trhu a financování udržitelnosti.¹

Cíl zákona

Ochrana oznamovatelů, tzv. whistleblowerů, je významným prostředkem boje proti korupci a k odkrytí protiprávního jednání. Díky oznamovatelům a jejich funkční ochraně lze dosáhnout značných úspor nejenom veřejných, ale i soukromých prostředků, předcházet škodám na životním prostředí a újmám na životech a zdraví osob stejně jako chránit veřejný zájem v řadě dalších oblastí.

Cílem zákona o ochraně oznamovatelů a doprovodného změnového zákona je umožnit pracovníkům v soukromém i veřejném sektoru bezpečně podat oznámení o skutečnostech nasvědčujících tomu, že se někdo dopustil protiprávního jednání v tzv. pracovním kontextu, a to prostřednictvím povinně zřizovaných interních oznamovacích systémů, případně externího oznamovacího systému v působnosti Ministerstva spravedlnosti, a zajistit jim ochranu před odvetnými opatřeními ze strany zaměstnavatelů a dalších subjektů či osob. Zároveň má být zajištěno efektivní prošetření údajů v oznámení, ať už ze strany zaměstnavatele, případně orgány veřejné moci.

Jedním ze stěžejních prvků zákonné ochrany oznamovatelů je možnost lépe se domáhat svých práv, pokud je do nich v souvislosti s oznámením protiprávního jednání osobám v pracovněprávních a jiných obdobných vztazích zasahováno, a to ze strany zaměstnavatele nebo jiné osoby. K tomu napomáhá posílení procesního postavení oznamovatele v rámci soudního řízení. Smyslem regulatorního rámce je nejen ochrana oznamovatelů protiprávního jednání, ale také prevence protiprávního jednání obecně.

Oznamovatel se musí vypořádat nejen s vnitřní motivací a odhodláním, ale i s rizikem rozporuplného přijetí svého kroku okolím či se strachem z odvety, která se může negativně podepsat na jeho psychickém stavu, může vést ke krátkodobému či dlouhodobému výpadku jeho příjmů atp. I proto se Ministerstvo spravedlnosti věnuje osvětě a podpoře informovanosti veřejnosti. Oznamovatele a správně nastavený systém oznamování je potřeba považovat za

---

¹ Touto novelizací byl okruh povinných subjektů dle § 8 ZOO rozšířen o osobu veřejně nabízející kryptoaktivum jiné než token vázaný na aktiva nebo elektronický peněžní token, osobou usilující o přijetí kryptoaktiva jiného než tokenu vázaného na aktiva nebo elektronického peněžního tokenu k obchodování nebo vydavatelem tokenu vázaného na aktiva podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího trhy kryptoaktiv (Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1114 ze dne 31. května 2023 o trzích kryptoaktiv a o změně nařízení (EU) č. 1093/2010 a (EU) č. 1095/2010 a směrnic 2013/36/EU a (EU) 2019/1937, v platném znění).

nezbytnou součástí *compliance* systémů a jeden z klíčových pilířů integrity, transparentního řízení a dodržování předpisů v rámci každé organizace i celé moderní společnosti.

Historicky přitom není oznamování v Česku vnímáno příliš pozitivně. Tento postoj je ovlivněn minulými režimy, které systémově nutily k udavačství a kolaboraci. Oznamování má proto negativní pověst a většina výrazů, kterými jej lze označit, nese pejorativní konotaci.

Na základě průzkumu společnosti Behavio z roku 2023 není v Česku zvykem řešit podezření na porušování pravidel na pracovišti. 73 % dotázaných se při podezření na porušení pravidel v práci svěří pouze rodině nebo kolegům, 20 % podezření neřeší vůbec. Při snaze o aktivní jednání ve věci podezření se 19 % dotázaných obrátí na svého šéfa, pouze 9 % by se obrátilo na externí orgány jako je Policie či ÚOHS.²

Zatímco v zahraničí se pro oznamující osobu vžil termín whistleblower, v češtině pro něj neexistuje jednotný ekvivalent. V literatuře se setkáváme s výrazy jako stěžovatel či informátor, ale i s citově zabarvenými pojmy jako práškač³ nebo donašeč. Právě neustálená terminologie ilustruje, jak rozporuplný vztah k ochraně osob, které na protiprávní činnost upozorní, ve společnosti panuje. Zákodárce se rozhodl pro neutrální termín oznamovatel.

Úloha ministerstva

Ministerstvo spravedlnosti je podle § 11 odst. 6 zákona č. 2/1969 Sb., České národní rady o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ústředním orgánem státní správy pro ochranu oznamovatelů. Ministerstvo tak vykonává v oblasti ochrany oznamovatelů řadu činností:

- provozuje externí oznamovací systém,
- provádí kontrolu plnění zákonných povinností povinnými subjekty,
- vede přestupková řízení,
- poskytuje metodickou a poradenskou podporu povinným subjektům, příslušným osobám i potenciálním oznamovatelům a široké veřejnosti.

V ministerstvu je gesce ochrany oznamovatelů svěřena Odboru střetu zájmů a prevence korupce⁴ Sekce trestní politiky a prevence korupce (dále jen „OSZPK“). V roce 2025 tuto agendu vykonávalo 11 zaměstnanců OSZPK, přičemž dva z nich se věnovali této agendě výlučně.

Tato výroční zpráva, jež je zpracována na základě § 15 písm. i) zákona o ochraně oznamovatelů⁵, uvádí rovněž výhled činností Ministerstva spravedlnosti, resp. OSZPK,

² OŽIVENÍ, z.s. Whistleblowing: REPORT_2023_10 [online]. Praha: Oživení, říjen 2023 [cit. 2025-03-27]. Dostupné z: https://oziveni.cz/wp-content/uploads/2024/05/REPORT_2023_10_Whistleblowing-2.pdf.

³ *Nový zákon pro udavače: Práskej anonymně, případně ti zaplatíme* [online]. Praha: FORUM 24, 2016 [cit. 2026-03-27]. Dostupné z: <https://www.forum24.cz/novy-zakon-pro-udavace-praskej-anonymne-pripadne-ti-zaplatime>.

⁴ Dříve Odbor střetu zájmů a boje proti korupci.

⁵ Ministerstvo uveřejní na svých internetových stránkách výroční zprávu o své činnosti podle tohoto zákona, a to nejpozději do 31. března kalendářního roku následujícího po roce, za který je zpracován.

v agendě ochrany oznamovatelů pro rok 2026, přičemž některé z aktivit ministerstva v této oblasti se sledovanými obdobími prolínají.

V souladu se zákonem o ochraně oznamovatelů bude OSZPK v roce 2026 pokračovat v zajišťování fungování externího oznamovacího systému, ve vedení přestupkových řízení na úseku ochrany oznamovatelů a také v realizaci svých metodických, poradenských a školicích aktivit.

1. Činnost Ministerstva spravedlnosti na úseku ochrany oznamovatelů v roce 2025

Ministerstvo spravedlnosti vystupuje ve vztahu k agendě ochrany oznamovatelů ve vícero rolích. Jednak jako správce tzv. externího oznamovacího systému, prostřednictvím kterého může podat oznámení jakýkoliv pracovník z celé České republiky. Dále pak jako dohledový orgán, který provádí kontroly a vede přestupková řízení. A v neposlední řadě jako metodický orgán poskytující poradenství a osvětu stran výkladu zákona o ochraně oznamovatelů.

1.1. Externí oznamovací systém

V souladu s § 14 písm. a) zákona o ochraně oznamovatelů Ministerstvo spravedlnosti přijímá a posuzuje oznámení podle tohoto zákona, tedy provozuje tzv. externí oznamovací systém (EOS).

Pověřeným zaměstnancem⁶ pro příjem oznámení podaných prostřednictvím externího oznamovacího systému byl v roce 2025 **Mgr. Marek Netočný**.

Ministerstvo spravedlnosti posuzuje přijatá oznámení následujícím způsobem:

- filtruje oznámení zcela zjevně neopodstatněná a nespádající do působnosti zákona o ochraně oznamovatelů,
- činí předběžnou právní kvalifikaci oznamovaného protiprávního jednání a následně je předává příslušnému orgánu veřejné moci.⁷

Na rozdíl od příslušné osoby, která tak musí činit podle § 12 odst. 5 ZOO, ministerstvo, resp. pověřený zaměstnanec, neprovádí v dané organizaci žádná prošetřování oznámeného protiprávního jednání ani nenavrhuje povinnému subjektu opatření k předejití nebo nápravě protiprávního stavu.

V období 1. 1. – 31. 12. 2025 obdrželo Ministerstvo spravedlnosti 191 oznámení⁸ prostřednictvím EOS. Z toho bylo posouzeno jako:

- **nespádající do působnosti zákona** o ochraně oznamovatelů či zcela zjevně neopodstatněné – **150 oznámení**;
- **spádající do působnosti zákona** o ochraně oznamovatelů – **41 oznámení**, přičemž v nich oznamovaná porušení byla posouzena jako
  - má znaky trestného činu (**9**);

⁶ § 15 písm. i) zákona o ochraně oznamovatelů.

⁷ § 17 zákona o ochraně oznamovatelů.

⁸ Používáme zjednodušující souhrnný pojem *oznámení* ve vztahu ke všem podnětům, které byly podány prostřednictvím EOS, i když se v řadě případů nejedná o oznámení naplňující všechny znaky podle ZOO.

- má znaky přestupku, za který jakýkoliv zákon stanoví sazbu pokuty, jejíž horní hranice je alespoň 100 000 Kč (**19**);
- porušuje zákon o ochraně oznamovatelů (**22**);
- porušuje jiný právní předpis nebo předpis Evropské unie (**1**).

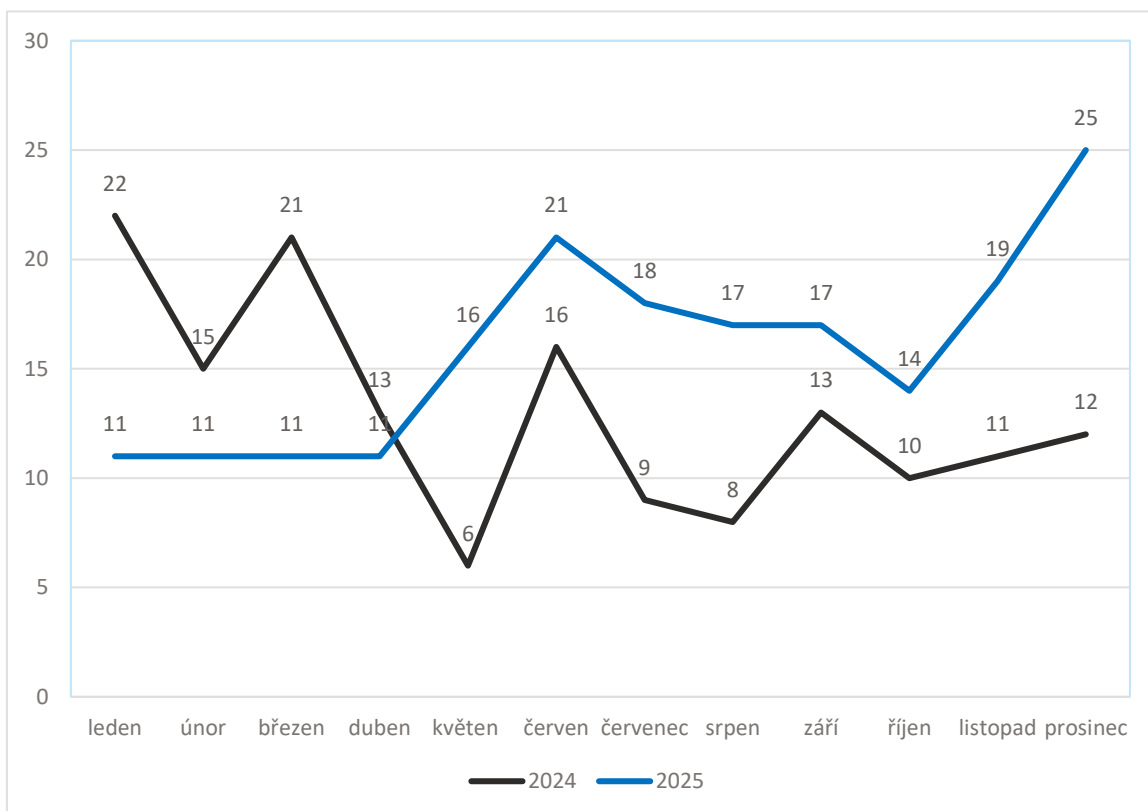
→ 191 oznámení bylo podáno písemně

→ 14 oznámení bylo vyhodnoceno jako zcela zjevně neopodstatněných ve smyslu § 17 odst. 3 písm. c)⁹ ZOO

→ ve 102 případech nespadlo oznámení do osobní působnosti a v 91 do věcné působnosti

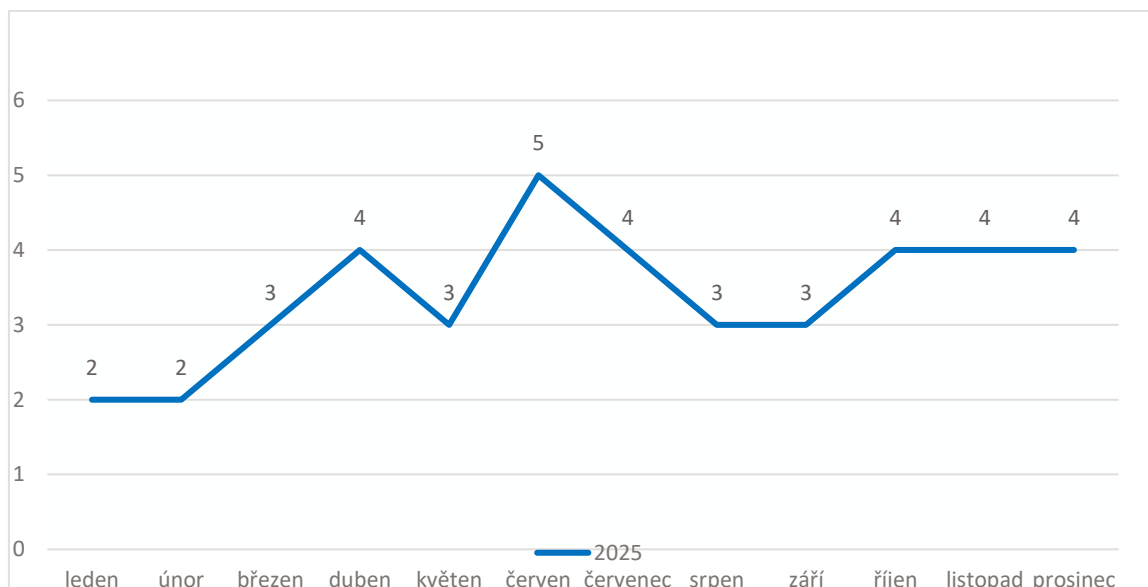
→ 0 oznámení bylo vyhodnoceno jako vědomě nepravdivé

Pozn.: V rámci jednoho oznámení může dojít k identifikaci podezření na vícero skutkových podstat. Některá oznámení Ministerstvo spravedlnosti dále nepředalo, jelikož je už oznamovatel sám podal příslušnému orgánu veřejné moci.

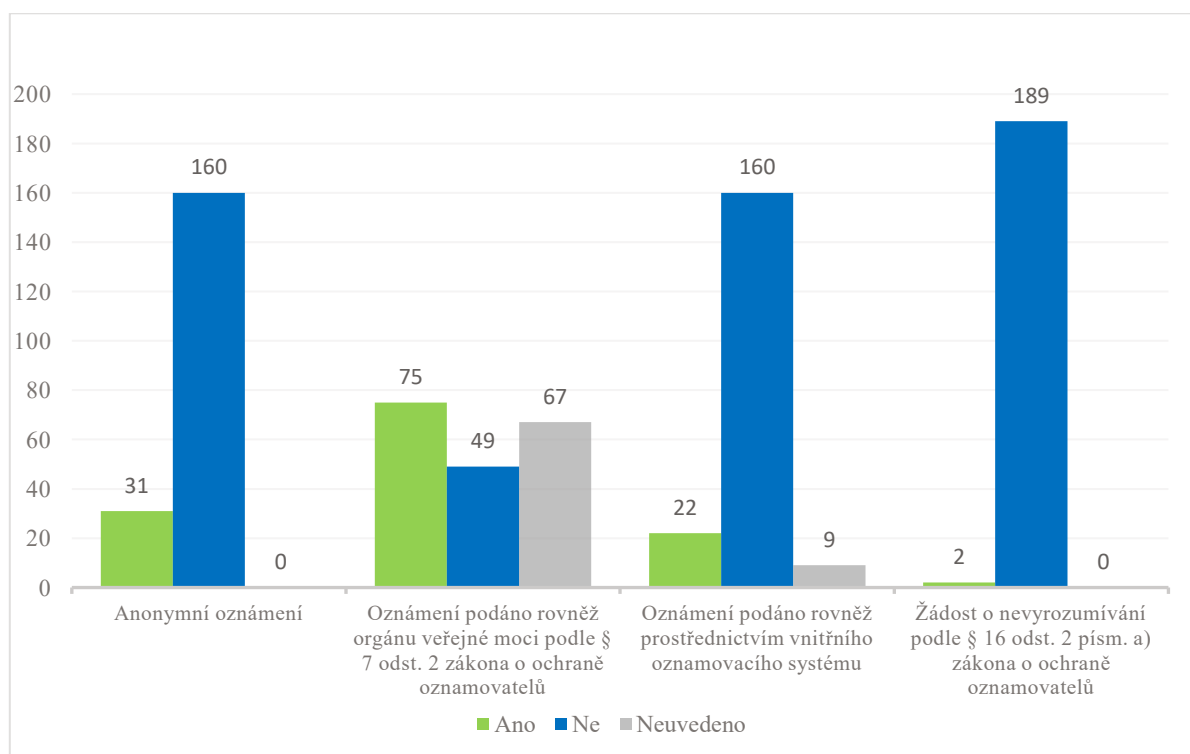

Graf č. 1 – počet **všech** oznámení (podnětů) obdržených v období 1. 1. – 31. 12. 2025 a porovnání s rokem 2024

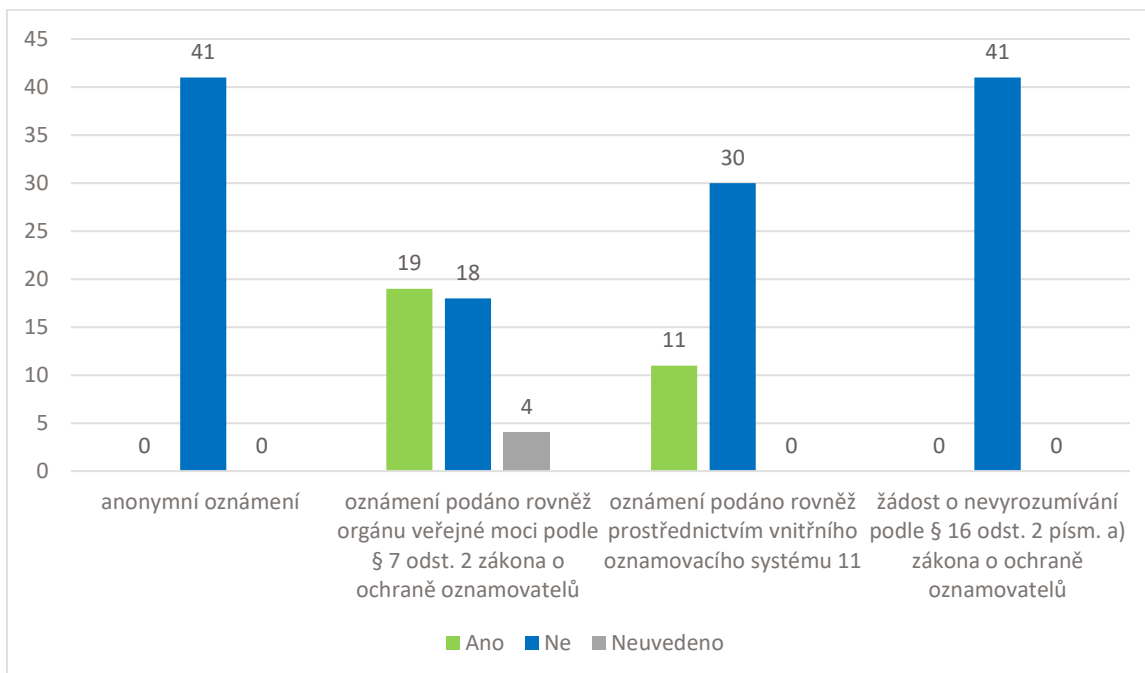
⁹ Pověřený zaměstnanec dále bez zbytečného odkladu písemně vyrozumí oznamovatele o tom, že na základě skutečností uvedených v oznámení a z okolností, které mu jsou známy, **neshledal podezření ze spáchání protiprávního jednání**, nebo shledal, že oznámení **se zakládá na nepravdivých informacích**, a poučí oznamovatele o právu podat oznámení u orgánu veřejné moci; ustanovení § 16 odst. 2 se použije obdobně.

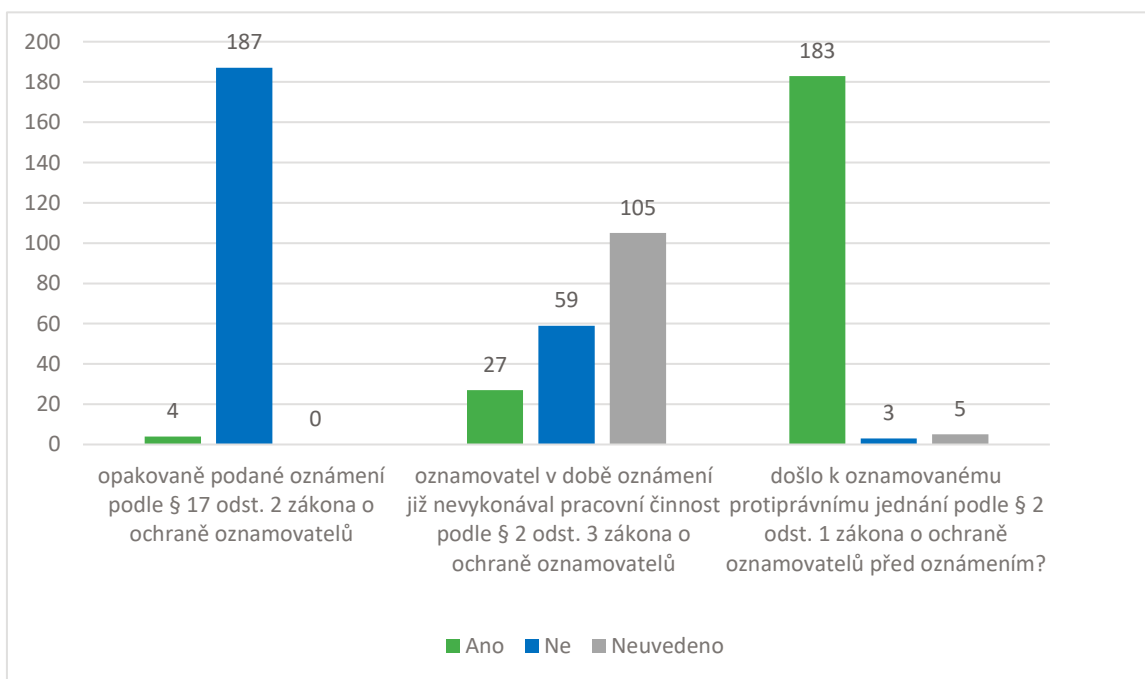
Graf č. 2 – počet oznámení obdržených v období 1. 1. – 31. 12. 2025, která **spadala do působnosti zákona o ochraně oznamovatelů a zároveň nebyla posouzena jako zcela zjevně neopodstatněná**

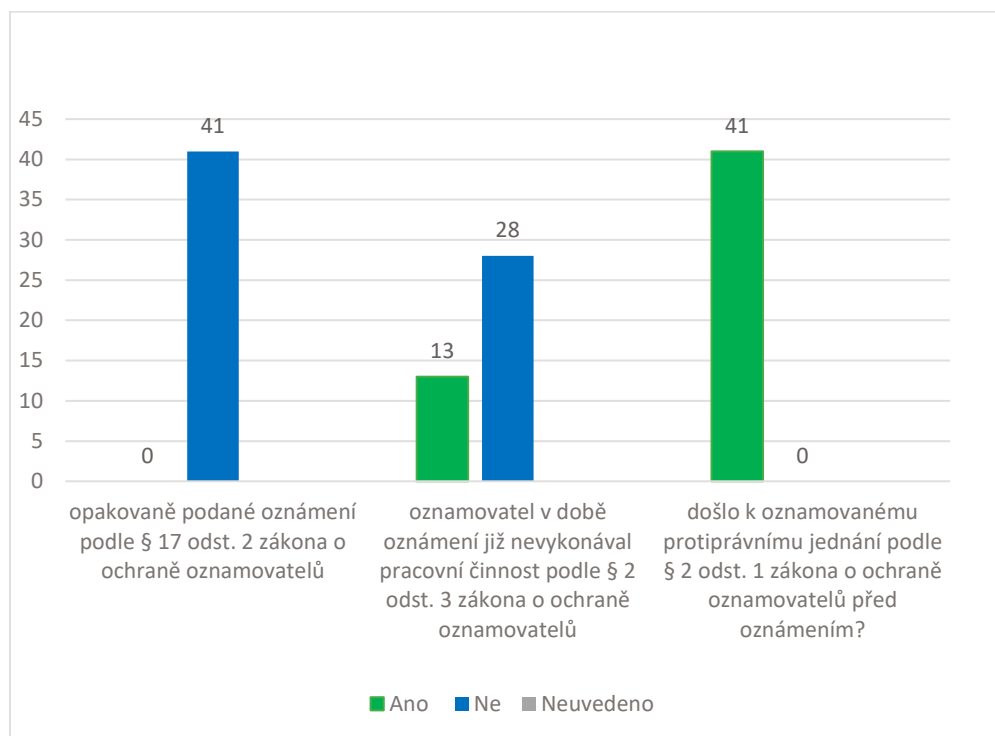
Graf č. 3 – statistiky **všech** obdržených oznámení (podnětů) v období 1. 1. – 31. 12. 2025

Graf č. 4 – statistiky oznámení obdržených v období 1. 1. – 31. 12. 2025, která **spadala pod působnost zákona o ochraně oznamovatelů a zároveň nebyla posouzena jako zcela zjevně neopodstatněná**

Graf č. 5 – statistiky **všech** obdržených oznámení (podnětů) v období 1. 1. – 31. 12. 2025

Graf č. 6 – statistiky oznámení obdrženyých v období 1. 1. – 31. 12. 2025, která spadala pod působnost zákona o ochraně oznamovatelů a zároveň **nebyla** posouzena jako zcela zjevně neopodstatněná

Kde oznamovatelé působí a kde mělo dojít k oznamovaným protiprávním jednáním?

Statistiky oznamovatele podle **charakteru práce** či jiné obdobné činnosti podle § 2 odst. 3 zákona o ochraně oznamovatelů v případech oznámení, která **spadala pod působnost** zákona o ochraně oznamovatelů a zároveň **nebyla** posouzena jako **zcela zjevně neopodstatněná**.

Období	1. 1. – 31. 12. 2025
Typ práce/činnosti:	
Závislá práce vykonávaná v základním pracovněprávním vztahu	36
Služba	5
Samostatná výdělečná činnost	0
Výkon práv spojených s účastí v právnické osobě	0
Výkon funkce člena orgánu právnické osoby	0
Plnění úkolů v rámci činnosti právnické osoby, v jejím zájmu, jejím jménem nebo na její účet	0
Správa svěřenského fondu	0
Dobrovolnická činnost	0
Odborná praxe, stáž	0
Výkon práv a povinností vyplývajících ze smlouvy, jejímž předmětem je poskytování dodávek, služeb, stavebních prací nebo jiného obdobného plnění	0

Typ povinného subjektu, u kterého mělo dojít k oznamovanému protiprávnímu jednání v případech oznámení, která **spadala pod působnost** zákona o ochraně oznamovatelů a zároveň **nebyla** posouzena jako **zcela zjevně neopodstatněná**.

Období	1. 1. – 31. 12. 2025
Typ povinného subjektu	
veřejný zadavatel podle § 8 odst. 1 písm. a) ZOO	27
zaměstnavatel s 50+ zaměstnanci podle § 8 odst. 1 písm. b) ZOO	13
§ 8 odst. 1 písm. c) ZOO	0
§ 8 odst. 1 písm. d) ZOO	0
§ 8 odst. 1 písm. e) ZOO	0
Povinná osoba dle AML zákona ¹⁰	0

Pozn.: Pouze v některých případech spadal subjekt pod zákon o ochranně oznamovatelů a byl tedy povinným subjektem podle tohoto zákona (v některých případech oznámení mířila proti konkrétní osobě, obci s méně než 10 000 obyvateli atp.). Proto se součet uvedených hodnot nerovná celkovému počtu přijatých oznámení, ani počtu oznámení podle zákona o ochraně oznamovatelů.

¹⁰ Zákon 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci vynosů z trestné činnosti a financování terorismu.

Co se s oznámeními dělo po vyhodnocení ze strany MSp?

Příslušné orgány veřejné moci, kterým byla **předána oznámení**, která **spadala pod působnost zákona** o ochraně oznamovatelů a zároveň **nebyla** posouzena jako **zcela zjevně neopodstatněná**.

Období	1. 1. – 31. 12. 2025
Příslušný orgán	
Finanční správa	1
Inspektorát práce	22
Národní úřad pro kybernetickou bezpečnost	1
Ministerstvo spravedlnosti – přestupková agenda	14
Orgány činné v trestním řízení	9
Úřad pro ochranu osobních údajů	5
Celkem	52

Pozn.: Jedno oznámení může obsahovat více porušení. V rámci jednoho oznámení může dojít k postoupení několika orgánům veřejné moci. Orgánu veřejné moci nebylo postupováno, pokud oznamovatel podal dotčenému orgánu oznámení sám.

Oznámení, která byla **postoupena orgánům činným v trestním řízení**.

Období	1. 1. – 31. 12. 2025
Počet postoupených oznámení – trestné činy	9
- hospodářské	1
- proti majetku	5
- proti pořádku ve věcech veřejných	1
- proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství	1
- úředních osob	2
Celkem porušení	10

Pozn.: Uvedená hodnota představuje počet podnětů předaných orgánům činným v trestním řízení (OČTŘ). V rámci jednoho oznámení mohlo být oznamováno více trestných činů, proto se součet trestných činů v jednotlivých oblastech nerovná celkovému počtu oznámení postupovaných orgánům činným v trestním řízení. OČTŘ nebylo postupováno, jestliže oznamovatel podal trestní oznámení zároveň sám.

Oznámení, která byla **postoupena inspektorátu práce.**

Období	1. 1. – 31. 12. 2025
Počet postoupených oznámení	22
Příslušné porušení	
úsek odměňování zaměstnanců (FO ¹¹) podle zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce	2
úsek rovného zacházení (FO) podle zákona o inspekci práce	1
úsek rovného zacházení (PO ¹²) podle zákona o inspekci práce	3
úsek pracovního poměru nebo dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr (PO) podle zákona o inspekci práce	1
úsek odměňování zaměstnanců (PO) zákona o inspekci práce	4
úsek pracovní doby (PO) podle zákona o inspekci práce	2
úsek pracovní doby (FO) podle zákona o inspekci práce	1
úsek náhrad (FO) podle zákona o inspekci práce	1
úsek náhrad (PO) podle zákona o inspekci práce	2
úsek dovolené (PO) podle zákona o inspekci práce	1
§ 34a odst. 1 zákona o inspekci práce (porušení ZOO)	
písm. a): (neurčení příslušné osoby)	3
písm. b): (nezajištění možnosti podat oznámení)	5
písm. c): (neuveřejnění informací)	8
písm. d): (nezajištění, aby se s podanými oznámeními mohla seznamovat pouze příslušná osoba nebo aby byl dodržen zákaz poskytnout citlivé údaje)	3
písm. e): (nezajištění vyrozumění o přijetí oznámení nebo o výsledcích posouzení oznámení)	2

Pozn.: V rámci jednoho oznámení může dojít k naplnění více skutkových podstat, a proto se součet přestupků v jednotlivých oblastech nerovná celkovému počtu oznámení postupovaných inspektorátu práce.

¹¹ Fyzická osoba.

¹² Právnícká osoba.

Odvetná opatření

Výčet **osob**, které měly být vystaveny odvetným opatřením.

Období	1. 1. – 31. 12. 2025
Osoba podle § 4 odst. 2 ZOO:	
Oznamovatel	12

Typy oznamovaných odvetných opatření

Období	1. 1. – 31. 12. 2025
Odvetná opatření podle § 4 odst. 1 ZOO:	
písm. a): (rozvázání pracovního poměru nebo neprodloužení pracovního poměru na dobu určitou)	6
písm. b)	0
písm. c): (zrušení právního vztahu založeného dohodou o provedení práce nebo dohodou o pracovní činnosti)	1
písm. d): (odvolání z místa vedoucího zaměstnance nebo ze služebního místa představeného)	1
písm. f) (snížení mzdy, platu nebo odměny nebo nepřiznání osobního příplatku)	3
písm. g): (přeložení nebo převedení na jinou práci nebo na jiné služební místo)	1
Jiné <ul style="list-style-type: none"> - zpochybňování odbornosti a rozhodnutí (1) - podsouvání neexistujících pochybení (1) - vytváření dojmu, že oznamovatel sám problém vyvolává či eskaluje (1) - pokusy delegitimizovat postavení oznamovatele jako vedoucího odboru (1) - účelové vytýkácí dopisy (1) - přetěžování nadbytečnými administrativními úkoly (1) - nerespektování odborných hledisek při posuzování úkolů (1) - zneužívání postavení nadřízené (1)	8

Pozn: Jedná se o osoby podávající oznámení o odvetném opatření prostřednictvím EOS. V některých případech mohlo dojít k více odvetným opatřením, a proto se jejich součet nerovná počtu zaslaných podnětů na Ministerstvo spravedlnosti týkajících se odvetných opatření.

Jakým způsobem bylo podáno oznámení, v návaznosti, na něž mělo být uplatněno odvetné opatření?

Období	1. 1. – 31. 12. 2025
Způsob podání:	
Vnitřní oznamovací systém	4
Externí oznamovací systém	1
Orgán veřejné moci	7
Uveřejnění	0

Pozn: Jedná se o osoby podávající oznámení o odvetném opatření prostřednictvím EOS. V některých případech mohlo být oznámení podáno více způsoby najednou.

1.2. Činnost Ministerstva spravedlnosti v agendě přestupků

Ministerstvo spravedlnosti v souladu s § 28 zákona o ochraně oznamovatelů projednává přestupky podle tohoto zákona s výjimkou přestupků, které projednává orgán inspekce práce podle zákona o inspekci práce.

V období 1. 1. – 31. 12. 2025 obdrželo Ministerstvo spravedlnosti celkem 21 podnětů k zahájení přestupkového řízení ve věci porušení zákona o ochraně oznamovatelů.

Z toho bylo:

- 13 případů odloženo podle § 76 odst. 1 písm. a) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“)¹³;
- Ve 4 případech bylo zahájeno řízení podle § 78 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky¹⁴;
- V 1 případě byl oznamovatel vyrozuměn o absenci osobní působnosti;
- 3 případy jsou stále předmětem prověřování.

V roce 2025 byly dále uzavírány některé případy, které napadly již v roce 2024:

- 2 případy z roku 2024 byly roku 2025 odloženy podle § 76 odst. 1 písm. a) zákona o odpovědnosti za přestupky;
- Ve 3 případech z roku 2024 bylo roku 2025 zahájeno řízení podle § 78 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky;
- V 1 případě z roku 2024 byl v roce 2025 udělen trest pokuty ve výši 6 000 Kč za spáchání přestupku podle § 24 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně oznamovatelů,¹⁵
- Ve 3 případech z roku 2024 bylo v roce 2025 řízení ve věci zastaveno usnesením dle § 86 odst. 1 písm. a) zákona o přestupcích.¹⁶

¹³ „Správní orgán, aniž řízení zahájí, věc usnesením odloží, jestliže došlé oznámení neodůvodňuje zahájení řízení o přestupku nebo předání věci.“

¹⁴ „Řízení je zahájeno doručením oznámení o zahájení řízení podezřelému z přestupku nebo ústním vyhlášením takového oznámení. O ústním vyhlášení oznámení o zahájení řízení vydá správní orgán účastníkům řízení na požádání potvrzení. Společné řízení je zahájeno doručením oznámení o zahájení řízení všem podezřelým z přestupku.“

¹⁵ „Příslušná osoba se dopustí přestupku tím, že nevyrozumí oznamovatele o výsledku posouzení oznámení podle § 12 odst. 3 ve stanovené lhůtě.“

¹⁶ „Správní orgán usnesením zastaví řízení, jestliže skutek, o němž se vede řízení, se nestal nebo není přestupkem.“

Pozn.: V rámci jednoho přestupku může dojít k identifikaci podezření na vícero skutkových podstat.

Oznamovaná porušení, která byla MSp doručena k zahájení přestupkového řízení v období 1. 1. 2025 - 31. 12. 2025

Porušení	Počet
Povinný subjekt se dopustí přestupku tím, že	
§ 26 odst. 1 písm. a) v rozporu s § 4 odst. 4 umožní, aby oznamovatel nebo osoba podle § 4 odst. 2 písm. a) až h) byli vystaveni odvetnému opatření,	1
§ 26 odst. 1 písm. b) neurčí příslušnou osobu podle § 9 odst. 1 nebo jinou příslušnou osobu podle § 10 odst. 7,	1
§ 26 odst. 1 písm. c) nezajistí možnost oznamovatele podat oznámení podle § 9 odst. 2 písm. a),	1
§ 26 odst. 1 písm. d) nezajistí uveřejnění stanovených informací způsobem umožňujícím dálkový přístup podle § 9 odst. 2 písm. b),	1
§ 26 odst. 1 písm. e) v rozporu s § 9 odst. 2 písm. d) nezajistí, aby se s podanými oznámeními mohla seznamovat pouze příslušná osoba nebo aby byl dodržen zákaz poskytnout údaje podle § 20,	1
§ 26 odst. 1 písm. f) nezajistí posouzení důvodnosti oznámení příslušnou osobou podle § 9 odst. 2 písm. e),	2
§ 26 odst. 1 písm. g) v rozporu s § 9 odst. 2 písm. f) nezajistí, aby byl oznamovatel vyrozuměn o přijetí oznámení podle § 12 odst. 2 nebo o výsledcích posouzení důvodnosti oznámení podle § 12 odst. 3,	1
§ 26 odst. 1 písm. h) nezajistí přijetí vhodných opatření k nápravě nebo předejití protiprávnímu stavu v návaznosti na podané oznámení podle § 9 odst. 2 písm. g),	2
§ 26 odst. 1 písm. i) v rozporu s § 11 odst. 2 postihne příslušnou osobu za řádný výkon její činnosti, nebo	1
§ 26 odst. 1 písm. j) nesplní opatření k nápravě podle § 22 odst. 2.	1
§ 24 odst. 1 Příslušná osoba se dopustí přestupku tím, že	
§ 24 odst. 1 písm. c) nevyrozumí oznamovatele o výsledku posouzení oznámení podle § 12 odst. 3 ve stanovené lhůtě,	1
§ 24 odst. 1 písm. e) v rozporu s § 20 odst. 2 poskytne informaci o totožnosti oznamovatele nebo osoby podle § 4 odst. 2 písm. a) až h) bez jejich písemného souhlasu,	1

§ 24 odst. 1 písm. b) v rozporu s § 11 odst. 1 písm. a) odepře přijetí oznámení nebo neposoudí jeho důvodnost.	1
§ 27 odst. 2 přestupku se dopustí ten, kdo v rozporu s § 4 odst. 2 vystaví oznamovatele nebo osobu podle § 4 odst. 2 písm. a) až h) odvetnému opatření,	15
§ 27 odst. 3 písm. b) přestupku se dopustí ten, kdo v rozporu s § 20 odst. 2 poskytne informaci o totožnosti oznamovatele, osoby podle § 4 odst. 2 písm. a) až h) nebo osoby uvedené v oznámení bez jejich písemného souhlasu,	2
§ 27 odst. 4 osoba, pro kterou oznamovatel nebo osoba podle § 4 odst. 2 písm. a) až f) nebo h) vykonává práci nebo jinou obdobnou činnost, se dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 4 odst. 4 umožní, aby oznamovatel nebo osoba podle § 4 odst. 2 písm. a) až h) byli vystaveni odvetnému opatření.	1

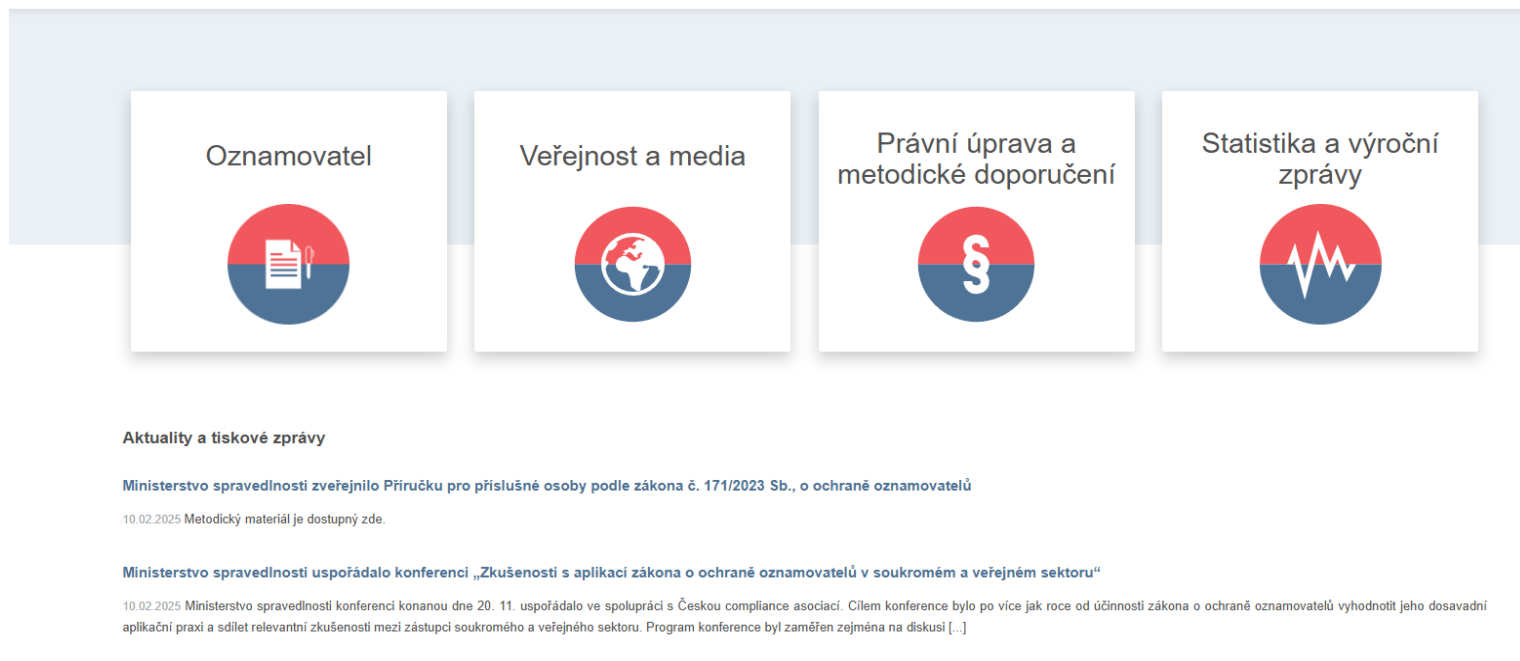

1.3. Metodická a jiná odborná činnost Ministerstva spravedlnosti

Ministerstvo spravedlnosti v souladu s § 14 písm. b) zákona o ochraně oznamovatelů poskytuje veřejnosti a zejména pak povinným subjektům, příslušným osobám a rovněž potenciálním oznamovatelům, metodickou a poradenskou pomoc.

[Webové stránky oznamovatel.justice.cz.](https://oznamovatel.justice.cz)

Dne 17. prosince 2021 došlo ke spuštění webu oznamovatel.justice.cz, na kterém jsou soustředěny veškeré informace související s agendou ochrany oznamovatelů. Hlavní stránka je rozdělena do 4 základních kategorií (*Oznamovatel, Veřejnost a media, Právní úprava a metodická doporučení a Statistika a výroční zprávy*) podle cílů návštěvníka. Níže na stránce se pod těmito základními kategoriemi zobrazují *Aktuality a tiskové zprávy*.

Obrázek č. 1 - hlavní stránka webu oznamovatel.justice.cz

Na webové stránce lze mimo jiné nalézt *Metodiku k zákonu č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů, Vzorový vnitřní předpis k provozování vnitřního oznamovacího systému podle*

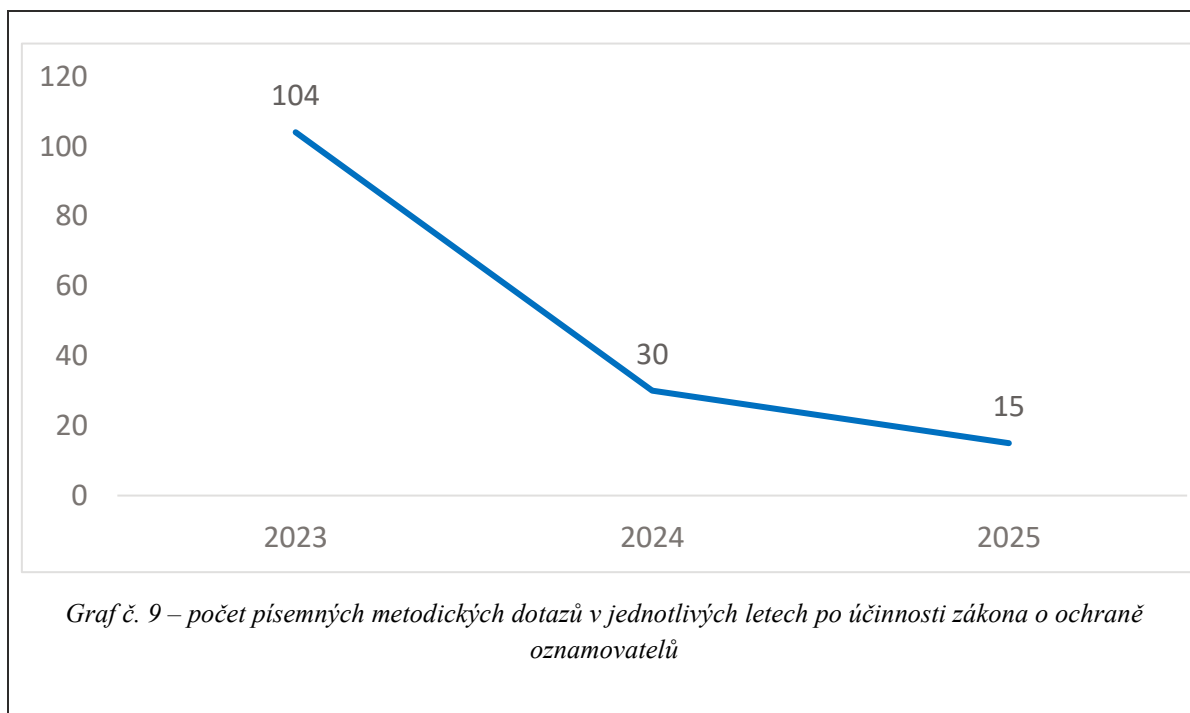

zákona o ochraně oznamovatelů povinným subjektem nebo Příručku pro příslušné osoby, a to pod záložkou Právní úprava a metodická doporučení.

V období od 1. 1. 2025 do 31. 12. 2025 navštívilo web 26 896 uživatelů. 13 440 bylo aktivních¹⁷, z toho 4 327 uživatelů se zajímalo o položku „chci podat oznámení“ a 2 050 o položku „právní úprava a metodické doporučení“. Webová stránka tak představuje užitečný nástroj pro veřejnost a její kontakt s problematikou whistleblowingu.

Metodické aktivity

Ministerstvo spravedlnosti prostřednictvím zaměstnanců OSZPK dále provádělo metodickou činnost zejména prostřednictvím školení, seminářů a účasti na odborných konferencích. V neposlední řadě ministerstvo také poskytovalo poradenství potenciálním oznamovatelům ohledně jejich práv, povinností a možností podat oznámení, jakož i povinným subjektům a příslušným osobám z veřejného i soukromého sektoru ohledně provozování vnitřního oznamovacího systému. Oproti předchozím letům však OSZPK muselo v důsledku nápadu přibývajících agend svou zejména školicí činnost výrazně omezit.

¹⁷ Uživatelů, kteří s webem interagovali.

Mezinárodní spolupráce

Ministerstvo spravedlnosti v rámci své činnosti v oblasti ochrany oznamovatelů participuje v různých skupinách a organizacích jak na národní, tak na mezinárodní úrovni. Spolupráce v rámci uskupení, ve kterých jsou účastni různé okruhy stakeholderů, je způsobem, jak sdílet dobrou praxi i varovat před praxí špatnou, a jde o nedílnou součást efektivní implementace zákonné úpravy. Ministerstvo díky těmto aktivitám může efektivněji cílit svou metodickou podporu a pomoc adresátům právní úpravy, stejně jako lépe vykonávat svou roli dohledového orgánu. Sdílení zkušeností je nezbytné i s ohledem na legislativní činnost, kterou má v této oblasti ministerstvo rovněž ve své gesci.

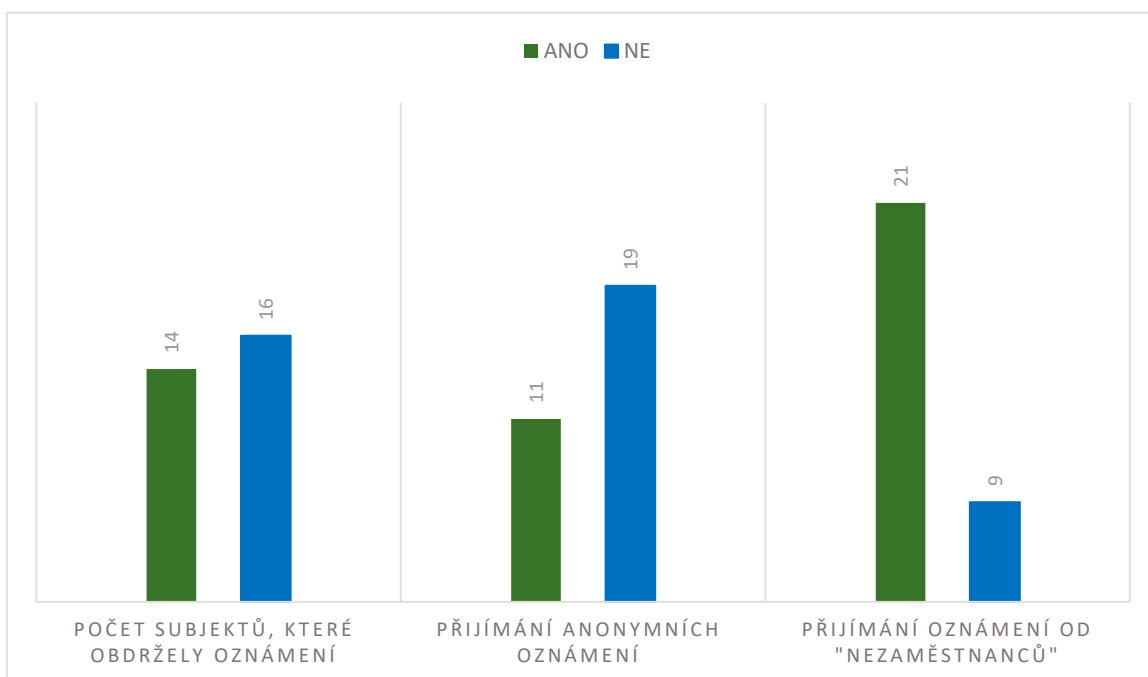
Z mezinárodních organizací věnujících se výlučně whistleblowingu je Ministerstvo spravedlnosti aktivním členem v **Evropské síti NEIWA (The Network of European Integrity and Whistleblowing Authorities)** a **Expertní skupiny Evropské komise ke směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie**. Obě platformy jsou zaměřeny na výměnu informací a zkušeností v oblasti ochrany oznamovatelů a přípravu implementačních doporučení.

1.4. Dotazníkové šetření týkající se provozování vnitřního oznamovacího systému podle zákona o ochraně oznamovatelů

V lednu roku 2026 se Ministerstvo spravedlnosti obrátilo se žádostí o poskytnutí součinnosti při sběru statistických dat pro účely zpracování výroční zprávy o činnosti na úseku ochrany oznamovatelů v roce 2025 na ústřední správní úřady, kterým byl zpřístupněn on-line dotazník na webových stránkách sberdat.gov.cz.

1. Ministerstvo spravedlnosti **obdrželo odpovědi od 30 veřejnoprávních povinných subjektů**; z těchto
  - a) **14** obdrželo **166 oznámení** prostřednictvím **vnitřního oznamovacího systému**, přičemž 20 z těchto oznámení bylo posouzeno jako důvodné a spadající pod zákon o ochraně oznamovatelů,
  - b) **11** uvedlo, že **přijímá anonymní oznámení**,
  - c) **9** uvedlo, že **vyloučilo přijímání oznámení** od osoby, která pro povinný subjekt nevykonává práci nebo jinou obdobnou činnost podle § 2 odst. 3 písm. a), b), h) nebo i) zákona o ochraně oznamovatelů.

Graf č. 10 – VOS u veřejnoprávních subjektů; 30 respondentů.

2. Výhled aktivit Ministerstva spravedlnosti na úseku ochrany oznamovatelů v roce 2026

V roce 2026 Ministerstvo spravedlnosti bude v rámci výkonu své působnosti na úseku ochrany oznamovatelů prostřednictvím OSZPK pokračovat ve svých dosavadních aktivitách v agendě ochrany oznamovatelů a v plnění povinností stanovených mu zákonem o ochraně oznamovatelů, kterými jsou:

1. Přijímat a posuzovat oznámení podle zákona o ochraně oznamovatelů přijatá prostřednictvím EOS.
2. Poskytovat metodickou, poradenskou a jinou odbornou pomoc ve věcech ochrany oznamovatelů.
3. Vykonávat dohledovou a kontrolní činnost, v rámci které bude Ministerstvo spravedlnosti ověřovat plnění povinností podle zákona a následně kontrolní, resp. přestupkovou činnost bude provádět jak na základě podnětů, tak z vlastní iniciativy. Tyto činnosti bude ministerstvo vykonávat ve vzájemné koordinaci a v dělené působnosti s inspektoráty práce.

Aktivní zůstává také **Pracovní komise předsedy Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí k whistleblowingu**. V návaznosti na předešlá období by činnost komise měla spočívat ve sběru a vyhodnocování dat z praxe fungování zákona o ochraně oznamovatelů, a to ať již z činnosti ministerstva, či organizací reprezentovaných dalšími členy za účelem zefektivnění implementační praxe a diskuse o možných úpravách regulace v budoucnu.

3. Rozhodovací praxe a další užitečné informace

V následující části shrnujeme důležité informace nejen pro oznamovatele, ale také pro povinné subjekty, příslušné osoby i širší veřejnost.

Ministerstvo spravedlnosti se zejména coby správce externího oznamovacího systému a přestupkový orgán opakovaně setkává s mylnými očekáváními a nesprávným pochopením fungování zákona v praxi. Řada zavádějících informací se pak opakovaně objevuje také ve veřejném prostoru. Níže proto shrnujeme

- významnou judikaturu vyšších soudů vztahující se k výkladu zákona o ochraně oznamovatelů, která je podstatná nejen pro rozhodování ministerstva, kterému je svěřeno projednávání všech přestupků podle zákona o ochraně oznamovatelů, s výjimkou těch, které projednává orgán inspekce práce podle zákona o inspekci práce, ale také jako vodítko pro adresáty zákona;
- nejčastější mýty a omyly související s ochranou oznamovatelů, které se objevují ve veřejném prostoru;
- rady pro oznamovatele a příslušné osoby vycházející z praktických zkušeností ministerstva;
- příběhy reálných oznamovatelů.

3.1. **Judikatura vrcholných evropských soudů (Evropský soud pro lidská práva a Soudní dvůr EU)**

Ochrana osob, které v pracovním kontextu oznamují nebo zveřejňují informace o pochybeních, k nimž došlo u jejich zaměstnavatele, je na evropské úrovni formována dvěma navzájem se ovlivňujícími liniemi. První představuje judikatura Evropského soudu pro lidská práva (dále „Soud“ či „ESLP“), novější linie ochrany je pak vtělena do směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie, na kterou navazuje judikatura Soudního dvora EU (SDEU).

Výroční zpráva v následující části nabízí chronologicky pojatý přehled (i) vývoje judikatury ESLP, (ii) změn, které do této oblasti vneslo přijetí směrnice (EU) 2019/1937, a (iii) současný rozsah judikatury SDEU, která je s touto směrnicí spojena.

3.1.1 **Evropský soud pro lidská práva: ochrana oznamovatelů a zveřejňování informací podle čl. 10 Úmluvy**

Evropský soud pro lidská práva formuluje východiska pro posuzování případů v oblasti ochrany oznamovatelů s ohledem na závazky, které signatářským státům vyplývají z Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), nevychází tedy ze Směrnice 2019/1937, kterou transponuje do českého právního řádu zákon o ochraně oznamovatelů. Jádrem problematiky, které se ESLP v tomto kontextu věnuje, je otázka ochrany svobody projevu podle čl. 10 Úmluvy v situacích, kdy dochází ke zveřejnění či

předání informací získaných v pracovním kontextu, a jejího poměrování s legitimními zájmy osob či institucí, kterých se tyto informace dotýkají. Tyto protichůdné zájmy se typicky promítají do důvodů pro omezení svobody projevu vymezených v čl. 10 odst. 2 Úmluvy, zejména do ochrany pověsti a práv druhých. Při posuzování jednotlivých případů Soud obvykle zkoumá, (i) zda lze pro konkrétní formu zásahu do práva na svobodu projevu najít oporu v zákoně, (ii) zda zásah sledoval legitimní cíl a (iii) zda byl v konkrétních okolnostech proporcionální, potažmo „nezbytný v demokratické společnosti“. A právě otázce nezbytnosti a proporcionality se Soud systematicky věnuje ve své judikatuře, včetně klíčového rozhodnutí *Guja proti Moldavsku*.

Guja proti Moldavsku (2008)

Guja proti Moldavsku je zásadní rozsudek velkého senátu ESLP, na který se Soud v judikatuře týkající se ochrany oznamovatelů opakovaně odkazuje¹⁸. Guja jakožto zaměstnanec generální prokuratury poskytl novinářům informace o nátlaku ze strany vysokého vládního úředníka na to, aby prokuratura nestíhala některé osoby, za což byl následně propuštěn. ESLP v rozhodnutí vymezil kritéria pro posouzení přiměřenosti zásahu do svobody projevu oznamovatele podle čl. 10 Úmluvy, který má typicky formu pracovněprávního postihu za uveřejnění informací. Klíčovou otázkou je v tomto kontextu, zda se jednalo o zásah, který lze označit jako „nezbytný v demokratické společnosti“. V rozhodnutí *Guja* ESLP vymezil šest klíčových hledisek, která mají být při takovémto posuzování zohledněna:

1) Existence vhodných oznamovacích kanálů a způsob zveřejnění

Pro posouzení přiměřenosti zásahu do práv oznamovatele dle čl. 10 Úmluvy je podle soudu třeba zohlednit, zda měl oznamovatel k dispozici interní kanály pro oznámení protiprávního jednání a zda je využil, případně zda se odklon od interního postupu jevil za daných okolností jako oprávněný.

2) Autenticita zveřejněných informací

Dle Soudu je dále třeba posoudit pravdivost a spolehlivost informací, které oznamovatel ve svém oznámení sdílí. Soud v tomto ohledu zdůraznil, že oznamovatel má povinnost ověřit pravdivost údajů v té míře, kterou lze za daných okolností považovat za přiměřenou.

3) Veřejný zájem na poskytnutých informacích

Soud v rámci svého „testu“ dále klade důraz na posouzení otázky, zda existuje veřejný zájem na zveřejnění informací obsažených v oznámení.

4) Poměr mezi přínosem zveřejnění a škodou způsobenou „zaměstnavateli“

---

¹⁸ ESLP pojem „oznamovatel“ či „whistleblower“ nedefinuje, neboť samotná Úmluva takový pojem nezná. Soud tuto situaci řeší tak, že svoji ustálenou judikaturu vymezil pro specifickou situaci, kdy je třeba chránit svobodu projevu podle čl. 10 Úmluvy v pracovním kontextu.

Při posuzování je třeba také sledovat, jakou újmu danému subjektu únik informací způsobil a zda veřejný zájem na uveřejnění těchto informací nad touto újmou převažuje.

5) Motivace oznamovatele a jeho dobrá víra

ESLP ve svém rozhodnutí také hodnotil, zda oznamovatel jednal v dobré víře, tj. s přesvědčením, že informace jsou pravdivé a že je ve veřejném zájmu tyto informace zveřejnit. Ochrana oznamovatele se v tomto kontextu dle Soudu oslabuje, pokud je jeho jednání vedeno např. osobní záští či soukromým prospěchem.

6) Přiměřenost uložené sankce a její dopady

V závěru Soud zkoumal povahu a závažnost sankce uložené oznamovateli a její důsledky – včetně tzv. „chilling effectu“, tedy odrazujícího účinku, který intenzita sankce může u dalších potenciálních oznamovatelů vzbuzovat.

Na „test“ vymezený v rozhodnutí *Guja* Soud v pozdější judikatuře bezprostředně navázal a jednotlivá kritéria dále zpřesňoval pro různé typové situace. V pracovněprávních sporech Soud zdůraznil, že „*Guja* kritéria“ je nutno aplikovat i mimo oblast veřejné správy a že pro řádné posouzení věci je rozhodující jak intenzita veřejného zájmu na uveřejnění oznamovaných informací, tak přiměřenost sankce a její odrazující účinek. V případě *Heinisch proti Německu* (2011) Soud dále zdůraznil, že uveřejnění informací mimo interní kanály zaměstnavatele představuje poslední možnou variantu („last resort“), které by mělo předcházet (marné) vyčerpání interních oznamovacích kanálů. Naopak v případě, kdy takovéto interní mechanismy chybí, může dle rozhodnutí Soudu ve věci *Bucur a Toma proti Rumunsku* (2013) poskytnutí informací veřejnosti představovat Úmluvou chráněný postup i v kontextu utajovaných informací schraňovaných bezpečnostními složkami státu. Soud ve své judikatuře také zdůraznil procesní rozměr ochrany oznamovatele. Dle rozhodnutí ve věci *Matúz proti Maďarsku* (2014) tak vnitrostátní soudy nedostojí standardům ochrany garantované Úmluvou ve chvíli, kdy otázku zásahu do práva oznamovatele dle čl. 10 redukuje na otázku porušení pracovněprávních předpisů a opomenou ústavněprávní rozměr problému. Konečně, Soud se zabíral také limity ochrany, která oznamovatelům z Úmluvy vyplývá. Např. vznesení mimořádně závažných obvinění klade na oznamovatele zvýšené požadavky na ověření pravdivosti oznamovaných skutečností. Pokud takovému požadavku oznamovatel nedostojí, jeho projev ve smyslu čl. 10 Úmluvy ochrany nepožívá (viz rozhodnutí *Gawlik proti Lichtenštejnsku* (2021)).

Halet proti Lucembursku (2023)

Nejvýznamnější judikaturní posun nedávné doby představuje rozhodnutí velkého senátu ESLP ve věci *Halet proti Lucembursku*, ve kterém soud posuzoval případ, kdy whistleblower poskytl médiím důvěrné dokumenty prokazující nezákonné daňové praktiky klientů jeho zaměstnavatele. Soud v tomto rozhodnutí mimo jiné upřesnil, jakým požadavkům musí stát dostát, aby oznamovatelům zajistil účinnou ochranu ve smyslu čl. 10 Úmluvy; ta podle Soudu může ze strany státu vyžadovat i přijetí pozitivních opatření, která mají porušování práv podle čl. 10 předcházet. Velký senát ESLP se ale především vrátil ke kritériím pro posouzení proporcionality zásahu do práva na svobodu projevu vymezených v rozhodnutí *Guja*. Stran

obecného principu jejich aplikace Soud zdůraznil, že *Guja kritéria* nemají být vnitrostátními orgány aplikována mechanicky či v pevně daném pořadí, konečný závěr posouzení musí vždy vycházet z jejich celkového („global“) hodnocení s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem případu.

Z hlediska obsahu pak *Halet* posouvá judikaturu oproti *Guja* zejména zpřesněním rozsahu těch skutečností, na jejichž zveřejnění může dle Soudu existovat veřejný zájem. Dle Soudu tak nelze výkon práva podle čl. 10 redukovat např. na odhalování protiprávního jednání, ochrana se naopak vztahuje i na ty projevy, které odhalují praktiky sice legální, avšak zavrženíhodné nebo kontroverzní. U kritéria autenticity oznamovaných informací Soud v *Halet* potvrdil, že svoboda projevu zavazuje a nese s sebou také odpovědnost („duties and responsibilities“), včetně ověřování oznamovaných skutečností, avšak současně odmítá přehnaný *ex ante* standard a připouští ochranu i tehdy, pokud se oznamovaná skutečnost později ukáže jako nepřesná za předpokladu, že byl postup oznamovatele zodpovědný a založený na rozumných důvodech. V *Halet* ESLP zpřesňuje také kritérium poměrování přínosu zveřejnění informací na jedné straně a škodlivými dopady, které sebou takovéto zveřejnění nese, na straně druhé. Dle Soudu proti veřejnému zájmu na zveřejnění nemá být vážena pouze újma vzniknuvší zaměstnavateli, ale souhrn všech škodlivých dopadů zveřejnění ve svém součtu („all detrimental effects taken as a whole“). Do tohoto souhrnu tak mohou spadat i dopady na další dotčené osoby, na ochranu důvěrnosti informací či na jiné relevantní „veřejné zájmy“, nikoli jen reputační nebo ekonomická újma zaměstnavatele. ESLP současně vytkl vnitrostátním soudům, pokud takto široce pojaté vážení neprovedou a zúží je jen na část negativních účinků zkoumaného zásahu.

3.1.2 Význam směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie

Přijetí *směrnice (EU) 2019/1937 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie*, představuje pro oblast ochrany oznamovatelů v evropském prostoru zásadní posun. Zatímco judikatura ESLP vymezila, za jakých podmínek lze oznamování a zveřejňování informací získaných v pracovním kontextu podřadit pod ochranu svobody projevu podle článku 10 Úmluvy (a jaká kritéria mají být zohledněna při posouzení přiměřenosti případného postihu), směrnice ve vymezených oblastech unijního práva harmonizuje úroveň minimálních standardů, které mají zajistit účinnou legislativní ochranu oznamovatelů napříč EU. Judikatura ESLP se zde přitom řadí mezi klíčový zdroj inspirace, který je v textu směrnice dokonce takto explicitně pojmenován. Důraz na lidskoprávní rozměr ochrany oznamovatelů se u směrnice 2019/1937 promítá také v odkazech na články 11 Listiny základních práv EU a čl. 10 Úmluvy, které oznamování informací (na jejichž zveřejnění existuje veřejný zájem) spojuje s výkonem práva na svobodu projevu a informací.

V praxi se po přijetí směrnice (EU) 2019/1937 může projevovat „dvojkolejnost“ ochrany oznamovatele v závislosti na tom, zda konkrétní oznámení spadá do věcné působnosti směrnice, tj. zda se týká porušení práva Unie v oblastech, pro něž směrnice stanoví minimální standardy ochrany. Směrnice přitom v některých ohledech nastavuje parametry pro poskytnutí ochrany oznamovatele odlišně od judikatury ESLP. Ochranu oznamovatele např. nečiní

závislou na testu „dobré víry“, na oznamovatele také neklade nároky stran prokázání autenticity sdělovaných informací. Naopak směrnice na rozdíl od judikatury ESLP výslovně pracuje se standardem „důvodného podezření“, a ochranu oznamovatele proto nečiní závislou na předložení přímých důkazů. Skutečnost, že oznamovatel má v dané věci často k dispozici jen dílčí informace mu totiž sama o sobě nemůže být kladena k tíži. Ve vztahu k judikatuře ESLP směrnice také pracuje s odlišnou hierarchizací oznamovacích kanálů, kterými oznamovatel informace dále šíří, a to především v tom ohledu, že uveřejnění informací skrze masové sdělovací prostředky nepovažuje za krajní prostředek, jehož využití by mělo předcházet vyčerpání interních oznamovacích mechanismů.

Soudní dvůr EU

Dosavadní judikatura SDEU ke směrnici (EU) 2019/1937 své těžiště prozatím našla v řízení o porušení povinnosti členského státu (tzv. infringement procedure) v souvislosti s absencí transpozice směrnice do právního řádu členského státu EU, a to ve věcech Komise v. Česká republika (C-152/23), Komise v. Polsko (C-147/23) a Komise v. Maďarsko (C-155/23). Soudní dvůr konstatoval nesplnění povinností spočívajících zejména v nepřijetí nebo nesdělení prováděcích opatření v předepsané lhůtě a s odvoláním na tyto důvody udělil těmto členským státům finančních postihů.

Ohledně materiálních podmínek ochrany oznamovatelů (např. k otázkám rozsahu osobní a věcné působnosti, standardu ochrany před odvetou či procesním zárukám) se Soudní dvůr EU zatím nevyslovuje, neboť část prejudiciálních řízení skončila z důvodů procesní povahy. Ve věci C-114/25 Soudní dvůr odmítl předběžné otázky k výkladu směrnice 2019/1937 jako zjevně nepřípustné, jelikož předkládající soud dostatečně nevysvětlil, proč je výklad směrnice pro rozhodnutí konkrétního sporu nezbytný.

Podobně ve věci Čurilla (C-797/24) Soudní dvůr řízení zastavil bez meritorního výkladu, protože předběžné otázky slovenského soudu se staly bezpředmětnými v důsledku procesního vývoje ve vnitrostátním řízení.

3.2. Judikatura soudů ČR

Relativně krátká doba, po kterou je zákon o ochraně oznamovatelů účinný, doposud nepřipustila vznik rozsáhlejšího balíku vnitrostátní judikatury, která by otázku ochrany oznamovatelů komplexně zpřesňovala. V následující části výroční zpráva nabízí přehled těch aspektů ochrany oznamovatelů, které českými soudy již řešeny byly.

➤ Dobrá víra oznamovatele – ÚS IV. ÚS 2629/23

Ústavní soud v nálezu IV. ÚS 2629/23 posuzoval případ, v němž stěžovatel (státní zaměstnanec) neoprávněně získal a následně rozeslal obsah cizí elektronické úřední komunikace. Obecné soudy jej uznaly vinným z trestného činu porušení tajemství dopravovaných zpráv, přičemž stěžovatel svou ústavní stížnost, kterou proti rozhodnutí obecných soudů brojil, opřel o ochranu svého práva na svobodu projevu s odkazem na zákon o ochraně oznamovatelů a směrnici (EU) 2019/1937.

Ústavní soud argumentaci stěžovatele nepřisvědčil, neboť na ochranu, kterou oznamovatelům poskytuje právní řád, dle něj nelze dosáhnout mechanickou proklamací „oznamovatelského“ motivu. S odkazem na ustálenou judikaturu ESLP Ústavní soud označil za rozhodující jednání v dobré víře oznamovatele společně s existencí věcného (realistického) základu oznamovaných skutečností. Pokud soudy, jako tomu bylo ve zde projednávaném případě, zjistí účelovou dezinterpretaci a absenci dobré víry, ochrana se dle Ústavního soudu na „oznamovatele“ neuplatní, neboť právo na svobodu projevu za takovýchto okolností protiprávní nabytí a šíření cizí komunikace nelegitimizuje.

Související ustanovení zákona: Oznámení a jednání oznamovatele v souvislosti se zjišťováním informací, které se později staly obsahem oznámení, není porušením smluvní nebo zákonné povinnosti, s výjimkou případů, kdy je jednáním v souvislosti se zjišťováním takových informací spáchán trestný čin nebo pokud oznamovatel neměl oprávněný důvod domnívat se, že oznámení bylo nezbytné pro odhalení možného protiprávního jednání.

§ 3 odst. 2 zákona o ochraně oznamovatelů

- Načasování podání oznámení jako podmínka vzniku ochrany podle zákona o ochraně oznamovatelů - 8 Ads 100/2025-81

Nejvyšší správní soud v rozhodnutí 8 Ads 100/2025-81 posuzoval případ ředitelky Státního ústavu pro kontrolu léčiv, které bylo ve zkušební době doručeno rozhodnutí o zrušení služebního poměru, a která poté podala oznámení podle zákona o ochraně oznamovatelů. Soud posuzoval, zda žalobkyni svědčila ochrana podle tohoto zákona, jestliže oznámení podala až po skončení služebního poměru, a tedy až po tvrzeném odvetném opatření. Městský soud v Praze pojal názor, že ochrana může vzniknout i osobě, která se na podání oznámení teprve chystá, avšak NSS tento výklad odmítl jako neslučitelný s textem zákona. NSS zdůraznil, že ochrana proti odvetným opatřením podle § 4 zákona o ochraně oznamovatelů se aktivuje až okamžikem skutečného podání oznámení v souladu s § 7, nikoli dříve, a nemá zpětné účinky (ochrana funguje až po „nasazení neprůstřelné vesty“, tj. po učinění oznámení). Skutečnost, že žalobkyně interně upozorňovala na výsledky auditu či o nich referovala na poradě, podle soudu nenaplnuje podmínky oznámení ve smyslu předmětného zákona, a nemohla tak založit vznik zákonné ochrany. NSS také uvedl, že zákon primárně počítá s interním či externím oznámením prostřednictvím určených kanálů, zatímco „uveřejnění“ je cestou subsidiární, použitelnou jen při splnění dalších zákonných podmínek. NSS zároveň judikoval, že skutečnost, že oznámení bylo učiněno až po skončení služebního poměru, sama o sobě nevylučuje, aby se oznamovateli ochrana do budoucna poskytovala i po zániku pracovního či služebního vztahu. V projednávané věci však „pokryt“ již dříve proběhnuvší skončení poměru nemohla. NSS také zdůraznil, že i skončení služebního poměru ve zkušební době může (jsou-li splněny zákonné předpoklady včetně časové a příčinné souvislosti) představovat odvetné opatření, přestože je ve zkušební době obecně možné poměr ukončit bez uvedení důvodu.

- Individualizace zásahu jako podmínka ochrany před opatřením zaměstnavatele – 5 As 5/2024-36

Nejvyšší správní soud v tomto rozhodnutí posuzoval žalobu státního zaměstnance, který se domáhal ochrany před nezákonným zásahem s tvrzením, že systemizace a navazující změna organizační struktury úřadu v jeho případě představují odvetné opatření v souvislosti s podaným oznámením podle zákona o ochraně oznamovatelů. Městský soud v Praze žalobu odmítl s tím, že napadené úkony mají povahu obecných interních organizačních aktů, které nejsou samy o sobě způsobilé přímo a individualizovaně zasáhnout do práv konkrétní osoby, a proto nemohou být „zásahem“ přezkoumatelným zásahovou žalobou. NSS tento přístup potvrdil a zdůraznil, že systemizace ani organizační změna (jako akty obecné povahy) nemohou být vzhledem ke své povaze odvetným opatřením ve smyslu § 4 zákona o ochraně oznamovatelů, proti kterému by bylo možné podat samostatnou zásahovou žalobu podle soudního řádu správního. Odvetné opatření musí být dle NSS typově individualizované a schopné zkrátit oznamovatele na jeho právech, což se ve služebních poměrech projeví až v navazujícím rozhodnutí ve věcech služby (např. odvolání ze služebního místa, zařazení mimo výkon služby apod.), které již za určitých okolností odvetným opatřením být může. NSS současně vyložil, že ochrana oznamovatele je v tomto procesním nastavení dostatečně zajištěna právě přezkumem takového navazujícího rozhodnutí (cestou odvolání a následném podání žaloby proti rozhodnutí), a vypořádal se i s požadavkem na preventivní ochranu podle směrnice, dle které má oznamovatel mít přístup k prozatímním prostředkům nápravy, což je v českém právu ve služebních vztazích zajištěno zejména možností žádat o odkladný účinek v souvislosti podáním odvolání proti tomu rozhodnutí, které vykazuje znaky odvety.

- Zadostiučinění za odvetné opatření jako soukromoprávní nárok – 22 As 19/2025-38

Rozsudek 22 As 19/2025-38 řeší, jakou povahu má právo na přiměřené zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou odvetným opatřením podle zákona o ochraně oznamovatelů. NSS judikoval, že jde o soukromoprávní odpovědnostní nárok (typově navazující na ochranu osobnostních práv), nikoli o veřejné subjektivní právo, které by bylo možné uplatnit ve správním soudnictví. Z toho plyne, že ačkoli zákon oznamovateli takový nárok přiznává, procesně se uplatňuje cestou civilního řízení, nikoli žalobami podle soudního řádu správního.

- Odvetné stažení návrhu na jmenování a přímý účinek směrnice o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie – 6 A 71/2023-110

Městský soud v Praze posuzoval případ dosavadního předsedy Úřadu pro přístup k dopravní infrastruktuře (žalobce), kterého Ministerstvo dopravy po jeho úspěchu ve výběrovém řízení navrhlo vládě k opětovnému jmenování, avšak návrh stáhlo poté, co vyšlo najevo, že se obrátil na Evropskou komisi s podnětem, který se týkal možného porušení unijního práva. Městský soud v tomto rozhodnutí dovodil, že se žalobce mohl ochrany dovolávat přímo s odvoláním na směrnici (EU) 2019/1937 navzdory tomu, že v rozhodnou dobu nebyla řádně transponována do vnitrostátního právního řádu. Tzv. přímý účinek netransponované směrnice byl dle soudu v tomto případě dán především tím, že ustanovení zakazující uplatnění

odvetných opatření jsou ve směrnici formulována *jasně, přesně a bezpodmínečně*, čímž jsou – při absenci odpovídající vnitrostátní úpravy – naplněny podmínky pro jejich přímý účinek v souladu s požadavky vymezenými v judikatuře Soudního dvora EU. Městský soud přitom argumenty předložené žalovanými shledal jako nepřesvědčivé a – vzhledem ke skutkovým okolnostem – je označil za sekundární, neboť pro posouzení případu byla dle soudu rozhodující *přímá* souvislost mezi podnětem žalobce na jedné straně a stažením návrhu na jeho jmenování do čela úřadu (tedy zakázaným odvetným opatřením) na straně druhé. Soud v tomto případě také aplikoval obrácené důkazní břemeno, kdy poté, co oznamovatel uvedl před soudem skutečnosti, ze kterých bylo možné dovodit, že byl ze strany ministerstva kvůli svému oznámení vystaven odvetnému opatření, bylo dále již na žalovaném ministerstvu, aby prokázalo, že se o odvetné opatření nejednalo. Nejvyšší správní soud nakonec také [zamítl kasační stížnost](#) Ministerstva dopravy, kterou proti rozhodnutí Městského soudu v Praze podalo.

3.3. Nejčastější mýty a omyly ve veřejném prostoru

Na základě případů, se kterými jsme se setkali v praxi, uvádíme nejčastější mýty a omyly panující mezi veřejností ve vztahu k ZOO a jeho aplikaci.

- Oznamovatel je donašeč/udavač.

Oznamovatel je osoba, která svým jednáním zpravidla sleduje ochranu veřejného zájmu, veřejných financí, životního prostředí nebo dobré jméno zaměstnavatele, u něhož působí. Za oznamovatele nelze označit osobu hlásící např. nepodstatné osobní neshody na pracovišti (viz § 2 ZOO).

- Oznamovatel vždy vystupuje anonymně.

Zákonem o ochraně oznamovatelů není uložena povinnost přijímat anonymní oznámení. Zákon naopak stanoví, že anonymní oznámení za oznámení podle tohoto právního předpisu považovat nelze. Anonymní oznamovatelé proto obecně nespádají do režimu zákona o ochraně oznamovatelů. Dle článku 6 odst. 3 Směrnice a § 4 odst. 3 ZOO je nicméně nezbytné zajistit ochranu anonymního oznamovatele v případě, že jeho totožnost vyjde po podání oznámení najevo. Podmínkou aplikovatelnosti ochrany na anonymního oznamovatele je nicméně stejně jako v případě „neanonymního“ oznamovatele naplnění dalších požadavků zákona o ochraně oznamovatelů, zejména požadavek oprávněných důvodů se domnívat, že k oznamovanému jednání skutečně došlo, a že spadá do působnosti zákona (k protiprávnímu jednání došlo v pracovním kontextu a jednalo se o porušení, na které se zákon vztahuje).

- Předmětem oznámení jsou pouze trestné činy.

Zákon o ochraně oznamovatelů v § 2 odst. 1 vymezuje předmět oznámení, kterým nejsou pouze trestné činy, ale taky veškeré protiprávní jednání, které porušuje zákon o ochraně oznamovatelů, porušuje jiný právní předpis nebo předpis Evropské unie v oblasti uvedené v odstavci 1 písm. d) nebo má znaky přestupku, za který jiný zákon stanoví sazbu pokuty, jejíž

horní hranice je alespoň 100 000 Kč (sem spadá mimo jiné protiprávní jednání v pracovní rovině – nerovné zacházení, šikana, bossing).

- Oznámení se musí týkat pouze korupce.

Ne. Zákon se vztahuje na širší škálu jednání uvedenou v § 2 odst. 1 zákona o ochraně oznamovatelů.

- Oznamovatel musí mít protiprávní jednání důkladně zdokumentováno.

Pro podání oznámení stačí, aby měl oznamovatel důvodné podezření na protiprávní jednání. Samotné prověřování pak probíhá na interní (příslušnou osobou) nebo externí (příslušným orgánem veřejné moci) úrovni.

- Malá firma nemusí mít oznamovací systém.

Zákon ukládá povinnost mít zavedený vnitřní oznamovací systém všem organizacím s nejméně 50 zaměstnanci. Omezení počtem zaměstnanců se nevztahuje na soukromé společnosti působící v určitých rizikových odvětvích, jako jsou finanční služby nebo společnosti, kde může docházet k praní špinavých peněz nebo financováním terorismu.

- Oznamovatel je motivován finanční odměnou.

Za podané oznámení – jak důvodné, tak nedůvodné, nepřináleží oznamovateli žádná odměna. Oznamovatel je ve většině případů motivován svým morálním přesvědčením.

- Podání vymyšleného oznámení nevedí.

Ochrana před odvetným opatřením nenáleží osobě, která učinila oznámení, aniž měla oprávněné důvody se domnívat, že se zakládá na pravdivých informacích. Dle § 23 zákona o ochraně oznamovatelů je možné v takovém případě uložit pokutu až do výše 50 000 Kč.

- Ministerstvo spravedlnosti může odvetné opatření zastavit a navrátit předešlý stav.

Ministerstvo spravedlnosti nemá zákonnou možnost proti odvetnému opatření jakkoliv zasáhnout. Ministerstvo spravedlnosti může za učinění odvetného opatření uložit sankci (např. pokutu) v řízení o přestupku. O případném zrušení odvetného opatření (např. o neplatnosti skončení pracovního poměru) rozhoduje pouze soud.

- Ministerstvo spravedlnosti oznámení, které mu přijde externím oznamovacím systémem, prošetří v organizaci oznamovatele a zajistí jeho nápravu.

Ministerstvo po přijetí oznámení nejprve posoudí, zda je oznámení důvodné. Pokud při své úřední činnosti zjistí, že došlo k protiprávnímu jednání, věc postoupí příslušným orgánům veřejné moci (např. Policii ČR, Státnímu úřadu inspekce práce nebo jiným dozorovým orgánům) k dalšímu řízení. V případě přestupků podle zákona o ochraně oznamovatelů (např. pokud organizace brání podání oznámení nebo uplatňuje odvetná opatření) ministerstvo vede přestupkové řízení a v případě prokázání porušení ukládá pokutu.

- Po podání oznámení obdrží oznamovatel certifikát o oznámení.

Oznamovatel žádný certifikát o tom, že je oznamovatelem, nedostává. Příslušná osoba nebo Ministerstvo spravedlnosti při prošetřování oznámení pouze předběžně posoudí, zda oznamovateli náleží zákonná ochrana. S konečnou platností však status oznamovatele může stvrdit pouze soud, případně ministerstvo v rámci přestupkového řízení.

- Odvetným opatřením může být jakékoliv negativní jednání, které nastane po oznámení.

Cílem zákona o ochraně oznamovatelů je poskytovat ochranu oznamovateli protiprávního jednání. Dle § 4 odst. 1 ZOO se odvetným opatřením rozumí jednání nebo jeho opomenutí v souvislosti s prací nebo jinou obdobnou činností oznamovatele, **které bylo vyvoláno učiněním oznámení** a které oznamovateli nebo osobě podle odstavce 2 písm. a) až h) může způsobit újmu. Zákon pak demonstrativním výčtem uvádí, jaké jednání by typicky mohlo být odvetným opatřením¹⁹, ovšem vždy za podmínky, že jsou splněny definiční znaky odvetného opatření.

Uplatnění odvetného opatření vůči oznamovateli je přestupkem pouze tehdy, kdy je možné dovést příčinnou souvislost mezi oznámením a dotčeným opatřením. Ochrana oznamovatelů je dána, i když se oznamované podezření později nepotvrdí, nebo jej oznamovatel špatně právně kvalifikuje. Slovní spojení „možné protiprávní jednání“ v sobě zahrnuje jak již dokonané jednání, tak jednání, ke kterému teprve může dojít, důvodná podezření na taková jednání, jednání, které si oznamovatel nesprávně kvalifikuje jako spadající do věcné působnosti návrhu zákona apod. Toto však neplatí v případě zcela zjevného nesouladu mezi oznamovatelem tvrzeným skutkovým stavem a jeho subjektivní právní kvalifikací. Za odvetná zpravidla nebude možné považovat ta opatření, která dopadají na všechny zaměstnance bez rozdílu (typicky změna počtu dní práce z domova, povinnost evidence docházky apod.).

Zákon o ochraně oznamovatelů chrání oznamovatele až od okamžiku podání oznámení, tedy nikoliv během jeho přípravy. Cílem právní úpravy je motivovat oznamovatele, aby s oznámením neotáleli v důsledku obavy z odvetných opatření, ale naopak, aby jej učinili co nejdříve, a tím umožnili jeho co nejrychlejší a nejefektivnější řešení. Proto je oznamovatel chráněn před odvetnými opatřeními již od okamžiku podání oznámení, avšak nikoli dříve – teprve od okamžiku, kdy si „navlékne neprůstřelnou vestu“, jak judikoval Nejvyšší správní soud v rozhodnutí 8 Ads 100/2025-81.

¹⁹ § 4 odst. 1 písm. a) a násl. ZOO

- Ministerstvo spravedlnosti dohlíží na pracovní podmínky oznamovatele po podání důvodného oznámení.

Ministerstvo spravedlnosti se zabývá podaným oznámením a v případě zjištění přestupku dle zákona o ochraně oznamovatelů ukládá pokuty. Dál pracovní prostředí oznamovatele nemonitoruje.

- Mám problém s průtahy v řízení před správním orgánem/soudem, kam můžu podat oznámení?

Na uvedený případ zákon o ochraně oznamovatelů nedopadá. Zákon o ochraně oznamovatelů se vztahuje pouze na oznámení s pracovním kontextem. Jednání se musí týkat práce nebo jiné obdobné činnosti (zaměstnání, stáže, dobrovolnictví, dodavatelské vztahy).

- Oznámení je zbytečné, ke změně stejně nedojde.

Oznamovatel je klíčovou osobou při odhalování protiprávní činnosti, mnoho velkých kauz se mohlo prošetřit právě a jen díky podanému oznámení.

a. Poznatky z praxe ministerstva

Chyby oznamovatelů

- × Oznámení nebylo podáno správným oznamovacím kanálem

Zákon je koncipován tak, že oznámení musí být podáno prostřednictvím příslušného oznamovacího kanálu a zároveň musí časově předcházet tvrzenému odvetnému opatření. Pokud oznamovatel pouze neformálně upozorní své nadřízené na domnělé protiprávní jednání, nelze mu přiznat ochranu podle zákona.

Z tohoto důvodu doporučujeme, aby v případě podezření na protiprávní jednání podal oznamovatel oznámení oficiálně prostřednictvím některého z určených oznamovacích kanálů:

- vnitřní (interní) oznamovací systém – nejrychlejší cesta k řešení problému, kterou musí mít ze zákona zřízenou všichni zaměstnavatelé s nejméně 50 zaměstnanci, např. speciální software, zřízená zvláštní telefonní linka, zvláštní e-mailová adresa;
- externí oznamovací systém – provozovaný Ministerstvem spravedlnosti ČR, dostupný na oznamovatel.justice.cz;
- příslušný orgán veřejné moci;
- zveřejnění (pouze za splnění zákonných podmínek).

- × Problematické vztahy na pracovišti

Oznamovatelé často poukazují na podezření z protiprávního jednání, které se týká nerovného zacházení na pracovišti. V případech, kdy dlouhodobě panuje napjatá atmosféra mezi oznamovatelem a jeho nadřízeným, může být obtížné určit, zda jde o pokračování osobního sporu, nebo o odvetné opatření v souvislosti s podaným oznámením.

- Cílem zákona o ochraně oznamovatelů je poskytnout ochranu oznamovateli protiprávního jednání, které dosahuje určité intenzity či společenské škodlivosti. Do působnosti zákona nespadá řešení běžných sporů na pracovišti mezi kolegy, s nadřízenými nebo vzájemných animozit.

× Porušení pracovních povinností

V řízení před soudem, ve kterém se projednává tvrzené odvetné opatření, u oznamovatelů platí tzv. obrácené důkazní břemeno – je to zaměstnavatel / jiný původce odvetného opatření, kdo musí prokázat, že přijetí konkrétního pracovního opatření vůči oznamovateli bylo legitimní a přiměřené. Nicméně v případech, kdy ze strany oznamovatele dochází k porušování jeho pracovních povinností, je ze strany zaměstnavatele poměrně jednoduché prokázat, že jím přijaté kroky (např. propuštění, snížení osobního příplatku, nepřiznání mimořádných odměn atp.) byly přiměřenou a oprávněnou reakcí na porušování pracovních povinností, tedy že se nejednalo o opatření odvetné.

- Chce-li se oznamovatel domoci ochrany před soudem, je potřeba dbát na řádné plnění pracovních povinností, zejména dodržování pracovní doby, řádné vedení docházky, nevyužívání svěřených pracovních prostředků k soukromým účelům atp.

× Opožděné podání oznámení

Tvrzení o odvetném opatření nemůže předběhnout oznámení. Veškerá aktivita zaměstnavatele ať již charakterem potenciálně odvetná, nebo ne, v takovém případě nemůže být správním orgánem vůbec posuzována v intencích zákona o ochraně oznamovatelů.

- Ze strany oznamovatele není proto vhodné čekat s podáním oznámení na strategicky vhodnou chvíli, nemluvit o záměru podat oznámení s jinými kolegy, nesdílet své úmysly a oznámení rovnou kvalifikovaným způsobem podat.

Význam postavení příslušné osoby

OSZPK při své metodické činnosti upozorňuje na význam prvního kontaktu s oznamovatelem. Klíčovou roli sehrává příslušná osoba, která oznamovatele vyslechne a usměrní při sdílení informací. Postavení příslušné osoby v rámci vnitřního oznamovacího systému musí garantovat její nezávislost a nestrannost, neboť je jedinou osobou oprávněnou k přijímání a prošetřování oznámení. Právě důvěra zaměstnanců v mlčenlivost a profesionalitu příslušné osoby je rozhodujícím faktorem pro to, zda se potenciální oznamovatel rozhodne vnitřní systém využít.

V případě, že příslušná osoba dospěje k závěru posouzení oznámení, že se nejedná o oznámení dle § 2 ZOO, musí v zákonné lhůtě²⁰ vykomunikovat důvody odmítnutí oznámení. V opačném případě dochází u oznamovatelů k pocitu frustrace a neúspěchu.

---

²⁰ § 17 odst. 1) ZOO „Pověřený zaměstnanec je povinen posoudit oznámení a písemně vyrozumět oznamovatele o výsledcích posouzení do 30 dnů ode dne přijetí oznámení. V případech skutkově nebo právně složitých lze tuto lhůtu prodloužit až o 30 dnů. Ustanovení § 16 odst. 2 se použije obdobně.“

Při své činnosti by měla příslušná osoba zvážit i doporučení jiných vhodnějších možností řešení oznámeného jednání (žaloba na neplatné rozvázání pracovního poměru, žaloba na náhradu škody, žaloba pro poškození dobrého jména). Správně nastavené vnitřní mechanismy jsou jedním ze základních pilířů efektivní ochrany oznamovatelů.

b. Oznamovatelé doma a ve světě

Na pozadí paragrafů stojí skuteční lidé se svými příběhy. Uvádíme proto nejznámější případy oznamovatelů v zahraničí a v České republice:

- *Edward Snowden* – patrně vůbec nejznámějším whistleblowerem je Edward Snowden, který pracoval pro americké tajné služby. V roce 2013 tehdy devětadvacetiletý Snowden předal novinářům z deníku The Guardian informace o masovém sledování celosvětové elektronické komunikace ze strany tajných služeb Spojených států, a to prostřednictvím programů a systémů, na jejichž vývoji se sám nevědomky podílel. Ze své domoviny Snowden s ohledem na hrozbu trestu odnětí svobody ve výši několika desítek let za prozrazení utajovaných informací v roce 2013 uprchl a v exilu zůstává dodnes.²¹
- *Bradley Birkenfeld* – bývalý švýcarský bankéř v roce 2007 odhalil, že banka UBS pomáhá majetným Američanům vyhýbat se placení daní prostřednictvím *offshore* účtů. Americký daňový úřad a vláda, kterým předal zjištěné údaje, si posléze plně uvědomily jeho přínos k rozkrývání úniků v daňových rájích i do budoucnosti. UBS od prolomení skandálu odtajnila jména celkem pěti tisíc daňových podvodníků a zaplatila Spojeným státům 780 milionů dolarů na pokutách. Astronomická je ale hlavně částka, kterou americký daňový úřad díky Birkenfeldovi vybral od podvodníků zpětně, a to v amnestii, aby se neobávali vězení – 5 miliard dolarů.²²
- *Erika Cheung a Tyler Shulz* – bývalí zaměstnanci společnosti Theranos, kteří v roce 2015 odhalili rozsáhlé podvody v této technologické firmě zaměřené na krevní testy. Společně upozornili na nefunkční technologii a nebezpečné laboratorní postupy, čímž zásadně přispěli k pádu zakladatelky společnosti Theranos, Elizabeth Holmes a odhalení podvodného charakteru jejího podnikatelského projektu. Erika Cheung si jako laboratorní asistentka všimla, že výsledky testů z přístrojů "Edison" jsou nepřesné (až 50% chybovost) a že firma nutí zaměstnance mazat data o chybách. Následně tak podala stížnost u regulačního úřadu a stala se klíčovou informátorkou pro noviny The Wall Street Journal. Její kolega Tyler Shultz zjistil, že propagována technologie nefunguje a firma používá stroje od konkurence (Siemens) namísto vlastních. Navzdory obrovskému tlaku, zastrašování a právním hrozbám ze strany Theranosu oba

²¹ *Edward Snowden: the whistleblower behind the NSA surveillance revelations* [online]. The Guardian. 2013 [cit. 2026-03-31]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2013/jun/09/edward-snowden-nsa-whistleblower-surveillance>.

²² ČESKÁ TELEVIZE. *Informátor Birkenfeld se dočkal odměny dvou miliard korun* [online]. 11. září 2012 [cit. 2026-03-27]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/ekonomika/informator-birkenfeld-se-dockal-odmeny-dvou-miliard-korun-284732>.

promluvili s novinářem Johnem Carreyroum, což vedlo ke zveřejnění článků o neetickém postupu firmy. Erika Cheung na základě své zkušenosti založila neziskovou organizaci Ethics in Entrepreneurship.²³

- *Zuzana Hlávková* – pracovala jako referentka na Ministerstvu zahraničních věcí SR. Ze své pozice upozornila na netransparentní financování kulturních akcí v rámci slovenského předsednictví, u kterých mělo dojít k obcházení zákona o veřejných zakázkách. Poté, co její upozornění nebyla brána vážně a v práci byl na ní vyvíjen nátlak, z ministerstva v roce 2016 odešla. Posléze společně s organizací Transparency International Slovensko kauzu zveřejnily. Její příběh vyvolal na Slovensku širokou veřejnou debatu o korupci ve státní správě a ochraně oznamovatelů. Za svůj postoj obdržela několik ocenění, včetně ocenění Biela vrana, které se uděluje za občanskou odvahu.²⁴
- *Libor Michálek* – ředitel Fondu životního prostředí nahrál korupční nabídku tehdejšího ministra životního prostředí a upozornil na manipulaci s veřejnými zakázkami. Po zveřejnění nahrávek rozhovorů s ministrem a jeho poradcem byl odvolán.²⁵
- *Jan Benýšek* – první veřejně známý oznamovatel dle zákona o ochraně oznamovatelů. Jako ředitel insolvenčního odboru Ministerstva spravedlnosti podal v roce 2023 oznámení na svého nadřízeného, ve kterém upozornil na manipulaci u zkoušek insolvenčních správců v letech 2015–2016. V prosinci 2023 bylo jeho oznámení vyhodnoceno jako důvodné.²⁶ Jeho služební místo bylo zrušeno systemizací, nicméně následně se mu jej podařilo získat zpět.
- *Pavel Kodym* – je tváří případu, jež podrobněji rozebíráme výše (rozhodnutí Městského soudu v Praze, 6 A 71/2023-110). Návrh na jeho opětovné jmenování do čela později zrušeného Úřadu pro přístup k dopravní infrastruktuře byl stažen bezprostředně poté, co vyšlo najevo, že se v roce 2022 obrátil na Evropskou komisi s upozorněním na možné porušení unijního práva týkající se převodu vlastnického práva k pozemkům z Českých drah na Správu železnic. Soudy oznamovateli přisvědčili jednak v tom, že mu náleží ochrana oznamovatele již na základě unijní směrnice, jelikož v té době ještě nebyl účinný zákon o ochraně oznamovatelů. Dále

²³ WALOR. *Meet the Theranos whistleblowers: Erika Cheung and Tyler Shultz* [online]. 23. března 2023 [cit. 2026-03-27]. Dostupné z: <https://www.walor.io/blogpost/meet-the-theranos-whistleblowers-erika-cheung-and-tyler-shultz>.

²⁴ Transparency International Slovensko. *Príbeh whistleblowerky: Ako som kvôli pochybným zákazkám odišla nielen z ministerstva (prepis z diskusie)* [online]. 14. 12. 2016 [cit. 2026-03-27]. Dostupné z: <https://transparency.sk/sk/pribeh-whistleblowerky-ako-som-kvoli-pochybnym-zakazkam-odisla-nielen-z-ministerstva-prepis-z-diskusie/>.

²⁵ *Libor Michálek*. Online. Nadační fond proti korupci [online]. 2011 [cit. 2026-03-31]. Dostupné z: <https://www.nfpk.cz/p/o---libor-michalek>.

²⁶ PASEKOVÁ, Eva. *Emotivní odchod z ministerstva: Šéf insolvencí končí kvůli neshodám s náměstkem* [online]. Česká justice, 14. 11. 2025 [cit. 2026-03-27]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2025/11/emotivni-odchod-z-ministerstva-sef-insolvenci/>.

soud také potvrdil, že postup ministerstva měl znaky odvetného opatření, a to zejména s ohledem na úzkou časovou souvislost.